

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

5^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 29 Απριλίου 2021 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Οικονόμου, Πρόεδρος, Σταυρούλα Κουρή και Άννα Χριστοδουλάκου, Μέλη.

Για να εξετάσει την με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Α.Ε.Π.Π. 645/29.03.2021 της προσφεύγουσας επιχείρησης «...», που εδρεύει στην οδό «...», Τ.Κ. «...», «...», όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της «...» (εφεξής αναθέτουσα αρχή), όπως νόμιμα εκπροσωπείται και

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπ' αριθ. 258/2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της «...», καθ' ο μέρος της έκανε δεκτές τις προσφορές των λοιπών οικονομικών φορέων πέραν της δικής της, να απορριφθούν οι προσφορές των οικονομικών φορέων «...», «...», «...», «...», «...» και να αποκλειστούν αυτοί από τη συνέχεια της διαγωνιστικής διαδικασίας, να αναδειχτεί προσωρινή ανάδοχος του διαγωνισμού και να της επιστραφεί το υποβληθέν παράβολο.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε τον Εισηγητή, Μιχαήλ Οικονόμου.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, η «...» προκήρυξε με την υπ' αριθ. ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ. «...» και ημερομηνία δημοσίευσης στο ΚΗΜΔΗΣ 2020-11-30 διακήρυξη ανοικτό διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου «...», εκτιμώμενης αξίας 564.516,13 ευρώ (πλέον Φ.Π.Α. 24%), με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή) και με σύστημα υποβολής προσφορών αυτό του άρθρου 95 παρ. 2α του ν. 4412/2016. Ο διαγωνισμός διεξήχθη ηλεκτρονικά μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. (α/α Συστήματος: «...»). Ο κατάλογος των οικονομικών

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

φορέων που συμμετείχαν στον διαγωνισμό κατά σειρά μειοδοσίας είχε ως εξής: «...» 56,33 %, «...» 56,31 %, «...» 56,13 %, «...» 50,58 «...» 37,51 %, «...» 8,00 %, «...» 5,00 %. Η Επιτροπή Διαγωνισμού, ύστερα από τον έλεγχο των υποβληθέντων προσφορών, με το 1^ο Πρακτικό της, εισηγήθηκε, αφενός, την απόρριψη των προσφορών των «...», διότι τα δικαιολογητικά του άρθρου 24.2 της διακήρυξης, και, αφετέρου, την ανάθεση της σύμβασης στον προσωρινό ανάδοχο «...» με μέση έκπτωση 56,33%. Το ανωτέρω 1ο Πρακτικό του διαγωνισμού εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη υπ' αριθ. 258/2021 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της «...», η οποία κοινοποιήθηκε μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. την 16-03-2021.

2. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει κατατεθεί, πληρωθεί και δεσμευθεί το νόμιμο παράβολο κατά τις διατάξεις του άρθρου 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 5 παρ. 1 και 2 του Π.Δ. 39/2017 (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό «...» Ποσού 2.823,00€, εξοφληθέν δυνάμει του αποδεικτικού εξόφλησης, δεσμευμένο, δυνάμει της σχετικής ένδειξης της εκτύπωσης της σελίδας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων).

3. Επειδή, η προσφυγή έχει ασκηθεί με χρήση του τυποποιημένου εντύπου, σύμφωνα με το άρθρο 362 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 8 παρ. 2 του ΠΔ 39/2017.

4. Επειδή, η υπό κρίση προσφυγή, ενόψει του αντικειμένου του διαγωνισμού, της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης, σύμφωνα με το άρθρο 345 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2018, καθώς και του χρόνου δημοσίευσης της Διακήρυξης, σύμφωνα με τα άρθρα 5 περ. β), 61 παρ. 1, 376 και 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016 και στην καθ' ύλην και κατά χρόνο αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π.

5. Επειδή, η υπό κρίση προσφυγή έχει κατατεθεί και εμπροθέσμως, καθώς η προσβαλλόμενη Απόφαση κοινοποιήθηκε στους διαγωνιζόμενους μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 16/03/2021, οπότε και έλαβε γνώση αυτής η προσφεύγουσα,

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

όπως άλλωστε και η ίδια δηλώνει και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 26.03.2021 και κοινοποιήθηκε με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην Α.Ε.Π.Π. στις αυθημερόν. Η αναθέτουσα αρχή την κοινοποίησε μέσω του ΕΣΗΔΗΣ στις 30/03/2021 σε όποιον έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει παρέμβαση, πλην όμως ουδεμία παρέμβαση κατετέθη.

6. Επειδή, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκήθηκε η προδικαστική προσφυγή, δια του προδιατυπωμένου εντύπου και νομίμως υπογεγραμμένη.

7. Επειδή, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 104071/14/04/21 έγγραφό της, που αναρτήθηκε στην λειτουργία «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 15/04/2021 και για το οποίο ειδοποιήθηκε σχετικώς η Α.Ε.Π.Π. μέσω της λειτουργίας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού αυθημερόν, η αναθέτουσα αρχή υπέβαλε τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής αιτούμενη την απόρριψή της.

8. Επειδή, κατά τα επίσης παγίως κριθέντα, ο διαγωνιζόμενος οφείλει να υποβάλει μόνον τα αξιούμενα από τη Διακήρυξη ή από τυχόν άλλη διάταξη, στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει, δικαιολογητικά, συνεπώς, δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού για δικαιολογητικά μη απαιτούμενα από τη Διακήρυξη [ΕΑ ΣτΕ 18, 19/2011, 3703/2010, 1616, 254/2008, 318/2013 ΔΕΦ ΑΘ (ΑΣΦ)].

9. Επειδή, περαιτέρω επιβάλλεται η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 SiacConstructionLtd, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

10. Επειδή, η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C 496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, Επιτροπή κατά Δανίας, C-243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, SIAC Construction, C 19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Μηχανική, C 213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, MT Højgaard και Züblin, C 396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, Universale-Bau, C 470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

11. Επειδή, ο τρόπος συντάξεως των προσφορών στα πλαίσια των δημοσίων διαγωνισμών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφενός της τηρήσεως των αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως αφετέρου της ανάγκης ευχερούς συγκρίσεως των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως αυτών (ΣΤΕ127/2015, 1971/2013, 194/2011, 804/2010, 3084/2008, 1895/2007, 3769/2003, ΕΑ 860, 689/2011, 1008/2009, 817/2008). Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκώ πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕΛΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

12. Επειδή, σύμφωνα με πάγια νομολογία, ενόψει της αρχής της τυπικότητας, που, όπως προαναφέρθηκε, διέπει τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις αλλά όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣτΕ 2454/09, ΕΑ ΣτΕ 457, 364/09, 738/09, 180/09, 567/08, 3075/08, 307/07, ΔΕφΑΘ 271/2011). Περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, ArchusandGama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

13. Επειδή, η αρχή της αναλογικότητας, η οποία κατοχυρώνεται συνταγματικά στο άρθρο 25 παρ. 1 Συντ., αναλύεται στις αρχές της αναγκαιότητας, καταλληλότητας και αναλογικότητας με τη στενή έννοια, και κατατάσσεται εντός των αρχών ενωσιακού δικαίου κατά την πάγια νομολογία ΔΕΕ. Έχει, δε, την έννοια ότι ένα κράτος μέλος οφείλει κατά τη διαδικασία επιλογής των κατάλληλων προς λήψη μέτρων, να επιλέγει αυτά που προξενούν τα λιγότερα δυνατά προβλήματα στην άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας, προκρίνοντας μεταξύ μέτρων που θεωρεί αναγκαία και πρόσφορα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού (βλ. μεταξύ άλλων ΔΕΕ απόφαση της 1-12-2011, υπόθεση C145/10, ΔΕΚ απόφαση της 20ης Ιουνίου 2002 C313/99, κα).

14. Επειδή, η αρχή της χρηστής διοίκησης επιβάλλει στα διοικητικά όργανα να ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με το αίσθημα δικαίου που επικρατεί, ώστε κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων να αποφεύγονται οι ανεπιεικείς και απλώς δογματικές ερμηνευτικές εκδοχές και να επιδιώκεται η προσαρμογή των κανόνων δικαίου προς τις επικρατούσες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες και απαιτήσεις (Ε.Π. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010, σελ. 96).

15. Επειδή, δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει, όταν το διοικητικό όργανο, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τους κανόνες δικαίου πραγματικές ή νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους, είναι υποχρεωμένο να εκδώσει διοικητική πράξη που περιέχει ορισμένη ατομική ρύθμιση, την οποία προκαθορίζουν οι κανόνες αυτοί (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, 1ος τόμος, 15η έκδοση σελ. 138). Συνεπώς, αν η δημόσια διοίκηση δεν ενεργήσει – όταν ο νόμος απαιτεί ενέργεια- παρανομεί (Α. Ι. Τάχος, Ελληνικό διοικητικό δίκαιο, 5η έκδοση, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1996, σελ. 319).

16. Επειδή, οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, ως της χρηστής διοίκησης, και της αναλογικότητας, έχουν εφαρμογή κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής, ήτοι της νομικής δυνατότητας της διοίκησης να επιλέγει ανάμεσα σε διάφορες εξίσου νόμιμες

λύσεις, μία απόφαση δηλαδή για το εάν, πότε και πώς της διοικητικής δράσης (Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, Αθήνα-Κομοτηνή 2004, σ. 191).

17. Επειδή, επομένως, κρίσιμη είναι η διαφοροποίηση και υπό αυτή την έννοια η αποφυγή της σύγχυσης της διακριτικής ευχέρειας με την ερμηνεία ενός κανόνα δικαίου, που οφείλει να κάνει η Διοίκηση, η οποία συνίσταται στην εξακρίβωση, με τη χρήση των διαφόρων ερμηνευτικών μεθόδων, με επικρατέστερες πέραν της γραμματικής, την συστηματική - υπό την έννοια της ένταξης της επίμαχης διάταξης σε ένα πλέγμα διατάξεων - και την τελολογική, του ποια πραγματικά αρμοδιότητα παρέχει ο κανόνας δικαίου στο διοικητικό όργανο και καταλήγει στην υιοθέτηση μιας και μόνης άποψης. Αντιστοίχως, διαφοροποιείται η διακριτική ευχέρεια της απλής διαπίστωσης της συνδρομής των πραγματικών ή νομικών καταστάσεων, που συνιστούν τις νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοση της διοικητικής πράξης, η οποία δύναται να είναι θετική ή αρνητική, σωστή ή λανθασμένη. Στην περίπτωση αυτή, το διοικητικό όργανο έχει απλώς αρμοδιότητα να εξακριβώσει την ύπαρξη των στοιχείων, τα οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση συνθέτουν ορισμένη πραγματική ή νομική κατάσταση, για να κρίνει, εάν υπάρχει η προϋπόθεση εφαρμογής ενός απρόσωπου κανόνα δικαίου με την έκδοση της σχετικής πράξης δεδομένου ότι η διαπίστωση της συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων είναι αναγκαία για την άσκηση της δέσμιας αρμοδιότητας. (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, Τόμος 1, 15η Έκδοση, 2017, σελ 140).⁶⁴ Επομένως, δεν χωρεί εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας και της χρηστής διοίκησης όπου η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εφαρμόσει συγκεκριμένη διάταξη και κατά τον νόμο και την Διακήρυξη ενεργεί κατά δεσμία αρμοδιότητα (πρβλ. ΔΕΦΑΘ 2098/2013, ΣτΕ 2067/2004, 13/2003, 1072/2003, 999/2019 ΔΕΦΑΘ).

18. Επειδή, στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού εντάσσονται επίσης και οι διευκρινήσεις που παρέχονται από την αναθέτουσα αρχή στους διαγωνιζόμενους, με την έκδοση σχετικής πράξης παροχής διευκρινίσεων, η οποία εκδίδεται πριν από την υποβολή της προσφοράς τους, ως προς τα σημεία των όρων της διακήρυξης ή των τεχνικών προδιαγραφών ή

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

άλλων ζητημάτων που χρήζουν περαιτέρω επεξηγήσεων, οι οποίες συμπληρώνουν τους όρους της διακήρυξης στους οποίους αναφέρονται (βλ. Δημήτριος Γ. Ράικος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Β΄ έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2017, σελ. 340). Όπως, δε, έχει παγίως κριθεί υπό το προϊσχύον νομοθετικό καθεστώς, η πράξη περί παροχής διευκρινίσεων αποτελεί πράξη εκτελεστή, υποκείμενη σε προσφυγή και εφ' όσον δεν αμφισβητηθεί η νομιμότητά της, οι παρεχόμενες με αυτήν διευκρινίσεις εντάσσονται στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, συμπληρώνοντας τους σχετικούς όρους της διακηρύξεως, στους οποίους αναφέρονται (πρβλ. Ε.Α. ΣΤΕ 190/2015, 108/2015, 55/2015, 44/2015, 92/2014, 254/2012, 45/2008, ΔΕφΑθ (αναστ.) 451/2014, 437/2013).

19. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, στο άρθρο 22.Β της διακήρυξης («Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας») προβλέπεται ότι «όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) ή στα Νομαρχιακά Μητρώα στην κατηγορία/-ιες έργου του άρθρου 21 της παρούσας, κατά τα οριζόμενα στο Π.Δ. 71/2019, ιδίως κατά την μεταβατική περίοδο εφαρμογής του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε (άρθρο 65 του ΠΔ 71/2019). Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του παραρτήματος ΧΙ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016». Περαιτέρω, κατά το άρθρο 23 της διακήρυξης οι οικονομικοί φορείς, με την υποβολή των προσφορών τους, οφείλουν να υποβάλλουν το ΤΕΥΔ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016, με το οποίο προαποδεικτικώς επιβεβαιώνουν ότι πληρούν τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη κριτήρια επιλογής, συμπεριλαμβανομένου του προπαρατεθέντος κριτηρίου του άρθρου 22.Β που αφορά την καταλληλότητα των διαγωνιζομένων για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητάς τους. Συνεπώς εκ των

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

ανωτέρω παρέπεται ότι στο υποβαλλόμενο από τους συμμετέχοντες στον επίδικο διαγωνισμό ΤΕΥΔ, το οποίο διαμορφώνεται κατ' επιλογή των συμμετεχόντων χρησιμοποιώντας είτε τη νέα ηλεκτρονική υπηρεσία Promitheus ESPDint (espdint.eprocurement.gov.gr), είτε το .doc αρχείο που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Αρχής (ΕΑΑΔΗΣΥ) (βλ. άρθρο 2 Διακήρυξης και Σημείωση-Παραπομπή 7), κατά την έννοια των προπαρατεθεισών διατάξεων της διακήρυξης, συνάγεται σαφώς ότι, στο επίμαχο Μέρος II.A «Πληροφορίες για τον οικονομικό φορέα», ο υποψήφιος οφείλει να δηλώσει τόσο την ονομασία του καταλόγου ή του πιστοποιητικού και τον αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, την ηλεκτρονική διεύθυνση, εάν τα ανωτέρω πιστοποιητικά διατίθενται ηλεκτρονικά, όσο και τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον επίσημο κατάλογο (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.).

20. Επειδή, στο π.δ. 71/2019 ΦΕΚ Α' 112/03.07.2019) «Μητρώα συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε)» ορίζεται ότι: Άρθρο 47 Τμήμα II ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. Επίσημος Κατάλογος εγκεκριμένων οικονομικών φορέων άρθρο 83 του ν. 4412/2016). Η βεβαίωση του Τμήματος II αποτελείται από τα Μέρη Α και Β και καλύπτει απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής που περιλαμβάνονται σε διατάξεις των άρθρων 73 έως 83 του ν. 4412/2016 και ειδικότερα: α) Το ΜΕΡΟΣ Α (άρθρα 48 60) καλύπτει τις περιπτώσεις β' και γ', οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, αντίστοιχα, της παρ. 1 του άρθρου 75 του ν. 4412/2016 , όπως αυτές εξ ειδικεύονται στις παρ. 4 και 5 του υπόψη άρθρου. β) ...Άρθρο 51 Ελάχιστα όρια Οικονομικής και χρηματοοικονομική επάρκειας ανά τάξη εγγραφής (κριτήριο Α) 1. Για τη κατάταξη εργοληπτικής επιχείρησης σε μία από τις τάξεις του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., απαιτείται η πλήρωση των ελάχιστων προϋποθέσεων για τα μεγέθη: Κύκλος Εργασιών, Ίδια Κεφάλαια, Πάγια. 2. Ως Κύκλος Εργασιών θεωρείται ο κύκλος εργασιών από την κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων, αυτοτελώς, σε ένωση ή εγκεκριμένη υπεργολαβία, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, της επιχείρησης και των θυγατρικών της επιχειρήσεων

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

στο εξωτερικό, που έχουν έδρα στην αλλοδαπή, κατά την τελευταία τριετία, που προηγείται της διαχειριστικής χρήσης εντός της οποίας υποβάλλεται η αίτηση.

3. Ο ανωτέρω Κύκλος Εργασιών αποδεικνύεται από τις οικονομικές καταστάσεις ή/και φορολογικές δηλώσεις και τις ανά έτος αναλυτικές καταστάσεις τιμολογίων εσόδων και συμβολαίων πώλησης, των ανωτέρω δραστηριοτήτων, βεβαιωμένες από τον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή (Ο.Ε.Λ.) ανωτέρω δραστηριοτήτων, βεβαιωμένες από τον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή (Ο.Ε.Λ.) της εταιρείας, ή για τις ατομικές επιχειρήσεις της εταιρείας, ή για τις ατομικές επιχειρήσεις 1ης ή 2ης τάξης από το λογιστή ή της 1ης ή 2ης τάξης από το λογιστή ή το νόμιμο εκπρόσωπο».

21. Επειδή, η προσφεύγουσα, προβάλλει ότι «...Στην προκειμένη περίπτωση, ωστόσο, ο οικονομικός φορέας «...» δήλωσε στα προαναφερόμενα πεδία του υποβληθέντος από αυτόν ΤΕΥΔ ότι είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο, αναφέροντας τα στοιχεία εγγραφής του, ενώ, όσον αφορά τα δικαιολογητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή του, ανέφερε «γ) Άρθρο 96 παρ 1 Ν3669/08 ΑΡΙΘΜΟΣ Μ.Ε.ΕΠ.: «...»/01-08-2020 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ : ΟΔΟΠΟΙΪΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ Α1 ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ 1η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ». Κατά παράβαση, λοιπόν, των ανωτέρω διατάξεων, ο εν λόγω φορέας δεν ανέφερε κανένα δικαιολογητικό στο οποίο βασίστηκε η εγγραφή του. Ενόψει τούτου, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» παρέβη τη σχετική απαίτηση της διακήρυξης, κατά παράβαση της αρχής της δεσμευτικότητας των όρων της διακήρυξης (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Σημειωτέον δε ότι η προπεριγραφείσα παράλειψη του εν λόγω οικονομικού φορέα να παραθέσει, ως όφειλε, στο συγκεκριμένο πεδίο του ΤΕΥΔ, τα πιστοποιητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή του στο ΜΕΕΠ δεν δύναται να αναπληρωθεί εκ των υστέρων, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, αφού η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση εγγράφων δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση εγγράφων που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης και μάλιστα, όπως εν

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

προκειμένω, του ΤΕΥΔ, δηλαδή, του ουσιώδους εκείνου δικαιολογητικού συμμετοχής το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 4412/2016, επέχει θέση υπευθύνου δηλώσεως, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986, και λειτουργεί ως προκαταρκτική απόδειξη ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής και τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που ορίζονται στην οικεία προκήρυξη και στην κείμενη νομοθεσία (adhoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, κατά το μέρος με το οποίο έκανε δεκτή την προσφορά του οικονομικού φορέα «...», παρά την ως άνω ουσιώδη πλημμέλεια που εμφιλοχώρησε στο υποβληθέν από αυτόν ΤΕΥΔ (adhoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Σύμφωνα με τον όρο 23.1 της διακήρυξης, η οποία, όπως ήδη αναφέρθηκε, αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού και δεσμεύει αμφιδρόμως τόσο την αναθέτουσα αρχή όσο και τους διαγωνιζόμενους, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να δηλώσουν στο ΤΕΥΔ την πλήρωση των κριτηρίων οικονομικής χρηματοοικονομικής επάρκειας, στον δε όρο 22Γ της διακήρυξης προβλέπεται ρητώς ως απαίτηση χρηματοοικονομικής επάρκειας ότι οι συμμετέχοντες πρέπει, κατά την υποβολή της αίτησης (η οποία δεν μπορεί να είναι άλλη από την αίτηση συμμετοχής δηλαδή της υποβολής της προσφοράς), διαθέτουν κατ' ελάχιστον: ➤ ίδια κεφαλαία ελάχιστου ύψους : 50.000,00 € όπως ορίζονται στην παρ. 6 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019. ➤ αξία παγίων ελάχιστου ύψους : 50.000,00 € όπως ορίζονται στις παρ. 7,8 και 9 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019. ➤ Ελάχιστου κύκλος εργασιών : 150.000,00 € στις παρ. 2,3,4 και 5 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019.. Περαιτέρω στο άρθρο 51 του Π.Δ. 71/2019 Ελάχιστα όρια Οικονομικής και χρηματοοικονομική επάρκειας ανά τάξη εγγραφής (κριτήριο Α).2. Ως Κύκλος Εργασιών θεωρείται ο κύκλος εργασιών από την κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων, αυτοτελώς, σε ένωση ή εγκεκριμένη υπεργολαβία, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, της επιχείρησης και των θυγατρικών της επιχειρήσεων στο εξωτερικό, που έχουν έδρα στην αλλοδαπή, κατά την τελευταία τριετία, που προηγείται της διαχειριστικής χρήσης εντός της οποίας υποβάλλεται η αίτηση. Συναφώς, στο .doc αρχείο που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Αρχής

(ΕΑΑΔΗΣΥ) στη διαδρομή η χρήση του οποίου ήταν υποχρεωτική όπως προείπαμε (σημειωτέο ότι από την διακήρυξη δεν προβλέπεται και δεν υπάρχει καμία παραπομπή ούτε καν αναφορά σε ΤΕΥΔ ιδιαιτέρως διαμορφωμένο από την αναθέτουσα αρχή για τους σκοπούς της υπόψη διαδικασίας), συγκεκριμένα, στο Μέρος IV «Κριτήρια Επιλογής» κεφάλαιο Β «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια» έχουν τεθεί τα εξής ερωτήματα που όφειλαν να απαντήσουν, κατά περίπτωση, οι διαγωνιζόμενοι φορείς όσον αφορά στον ειδικό κύκλο εργασιών τους, δηλαδή αυτόν που κατ' άρθρο 51 του Π.Δ. 71/2019 αφορά σε κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων, εντός της τελευταίας τριετίας: Εφόσον, λοιπόν, έχει τεθεί στη διακήρυξη το εν λόγω κριτήριο οικονομικής και Χρηματοοικονομικής επάρκειας, οι διαγωνιζόμενοι όφειλαν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, να απαντήσουν προσηκόντως στο ΤΕΥΔ την πλήρωση ή μη του εν λόγω κριτηρίου (ΑΕΠΠ 509/2019 κ.ά.), περιγράφοντας με ποιον τρόπο καλύπτουν τις απαιτήσεις της διακήρυξης, παραθέτοντας αριθμητικώς τον κύκλο εργασιών της περιόδου αναφοράς, χωρίς, μάλιστα, να αρκεί μια γενική απάντηση περί συμμόρφωσης στο άνω άρθρο. Σε αντίθετη περίπτωση, το συγκεκριμένο ερώτημα του ΤΕΥΔ δεν θα απαιτούσε την αναφορά του κύκλου εργασιών ανά έτος, αλλά θα απαιτούσε απλώς τη θετική ή αρνητική απάντηση (ΝΑΙ/ΟΧΙ) για το αν καλύπτονται τα κριτήρια οικονομικής και χρηματοοικονομικής ικανότητας του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα (ΑΕΠΠ 906/2020). Στην προκειμένη περίπτωση, κατά πρόδηλη παράβαση των ανωτέρω διατάξεων, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε παντελώς να απαντήσει στο επίμαχο ερώτημα του Μέρους IV.Β. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Εντούτοις, η παράλειψη απάντησης στο συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΤΕΥΔ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, αν πληροί ένα εκ των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, η δε ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

του ΤΕΥΔ (*ad hoc* ΕΑ ΣτΕ 234/2020). Επίσης, η προπεριγραφείσα πλημμέλεια στο ΤΕΥΔ του εν λόγω διαγωνιζόμενου δεν δύναται να αναπληρωθεί ούτε βάσει της διαδικασίας του άρθρου 102 ν. 4412/2016, καθόσον, όπως ήδη αναφέρθηκε, η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση εγγράφων δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση του ουσιώδους δικαιολογητικού συμμετοχής στον διαγωνισμό, ήτοι του ΤΕΥΔ (ΕΑ ΣτΕ 234/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 1065/2009, 1044/2010 κ.ά.). Επιπρόσθετα και χωρίς να αποδεχόμαστε ότι δύναται να συμπεριληφθούν τα στοιχεία του ειδικού κύκλου εργασιών σε άλλο πεδίο του ΤΕΥΔ πέραν του ειδικά για το συγκεκριμένο κριτήριο διαμορφωμένου του Μέρους IV 2.α), ο συγκεκριμένος φορέας επιχείρησε να ικανοποιήσει την ικανότητα του ειδικού κύκλου εργασιών σε έτερο μη σχετικό πεδίο αναφέροντας «Ο ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΕΤΙΑ ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΤΩΝ 300.000 €». Η δήλωση αυτή είναι επίσης απορριπτέα καθώς αναφέρεται στον γενικό κύκλο εργασιών της εταιρίας, ο οποίος σε καμία περίπτωση δεν ταυτίζεται με τον ειδικό δηλαδή αυτόν που κατ' άρθρο 51 του Π.Δ. 71/2019 αφορά αποκλειστικά σε κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων. Σημειωτέο ότι ο ειδικός κύκλος εργασιών δεν καλύπτεται από την εγγραφή στο ΜΕΕΠ σε Τάξεις μικρότερες της 4^η Τάξη, καθώς δεν περιλαμβάνεται στα απαιτούμενα στοιχεία εγγραφής. Επομένως, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτόν λόγο (*ad hoc* ΕΑ ΣτΕ 234/2020), η δε προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει, ως εκ τούτου, μη νόμιμη και ακυρωτέα. Σύμφωνα με την διακήρυξη και ειδικότερα τον όρο της παραγράφου 3.5.α) «Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας και υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α.». Περαιτέρω, κατά το άρθρο 9 ΥΑ 56902/215/2017, στην οποία παραπέμπει το Άρθρο 7: Εφαρμοστέα νομοθεσία

7.1. όπου αναφέρεται στο κανονιστικό πλαίσιο της διακήρυξης, προβλέπεται ότι : «Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπουργικής απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2012 του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 401) από τρίτους εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς υποχρεωτικά πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των προαναφερόμενων φορέων προς τον χρήστη των υπηρεσιών αυτών, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ με ασφαλή κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου βέβαιης χρονολογίας». Κατόπιν ελέγχου της προσφοράς του οικονομικού φορέα «...» προκύπτει ότι οι ηλεκτρονικές υπογραφές επί αυτών φέρουν καταρχήν γνήσιο και εν ισχύ, ουδέποτε ανακληθέν πιστοποιητικό, εκδοθέν από την ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, η οποία πιστοποιεί την απουσία αλλαγών στο έγγραφο μετά την πιστοποίηση της υπογραφής και την έγκυρη ταυτότητα υπογράφοντος. Πλην όμως, από το ΤΕΥΔ και τα έντυπα της προσφοράς και οικονομικής προσφοράς του, όλα επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενα, προκύπτει ότι η ηλεκτρονική υπογραφή ρητά αναφέρει ότι ο χρόνος υπογραφής προέρχεται από τον υπολογιστή του υπογράφοντος (*Signing time is from the clock on the signer's computer*), και όχι από ασφαλή χρονοσήμανση, ένδειξη εκ της οποίας ουδόλως μπορεί να επαληθευθεί μέσω πιστοποιημένου εξυπηρετητή χρονισμού η ακριβής ώρα υπογραφής των επίμαχων εγγράφων προσφοράς, κατά τους όρους της οικείας διακήρυξης. Κατ' αποτέλεσμα, προκύπτει ότι οι υπογραφές δεν έχουν ασφαλή χρονοσήμανση και συνεπώς δεν προκύπτει κατά νόμο ο χρόνος θέσης τους, παρά μόνον συνιστούν απλές ηλεκτρονικές υπογραφές, χρονοσημασμένες από τον υπολογιστή του προσώπου που τις θέτει. Επομένως, δεν πληρούνται οι ρητές απαιτήσεις της διακήρυξης για προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, πλημμέλεια η οποία επιφέρει την απόρριψη της προσφοράς του. (*ad hoc* ΑΕΠΠ 1232,1233,1234/2020). Επομένως, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...»

έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτόν λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει, ως εκ τούτου, μη νόμιμη και ακυρωτέα».

22. Επειδή, στη συνέχεια η προσφεύγουσα υποστηρίζει, ότι «Όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω (βλ. υπό Β.1.2), οι οικονομικοί φορείς όφειλαν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, να απαντήσουν τα προπαρατεθέντα ερωτήματα του κεφαλαίου Β του Μέρους ΙV του ΤΕΥΔ όσον αφορά την πλήρωση του κριτηρίου ποιοτικής επιλογής του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης («Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια») και, συγκεκριμένα, όσον αφορά στον ειδικό κύκλο εργασιών τους εντός της προβλεπόμενης περιόδου αναφοράς, ήτοι εντός της τελευταίας τριετίας. Μάλιστα, με την απάντησή τους, οι διαγωνιζόμενοι φορείς όφειλαν να παραθέσουν συγκεκριμένα στοιχεία για τον επίμαχο ειδικό κύκλο εργασιών τους, ήτοι να παραθέσουν αριθμητικώς τον ειδικό κύκλο εργασιών ανά έτος, χωρίς να αρκεί μια γενική απάντηση περί συμμόρφωσης στη σχετική απαίτηση της διακήρυξης (ΑΕΠΠ 906/2020). Κατά παράβαση των ανωτέρω, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε παντελώς να απαντήσει στο επίμαχο ερώτημα του Μέρους ΙV.Β. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Εντούτοις, η παράλειψη απάντησης στο συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΤΕΥΔ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, αν πληροί ένα εκ των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, η δε ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΤΕΥΔ (ad hoc ΕΑ ΣΤΕ 234/2020). Επιπλέον ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας δεν αναφέρει τίποτα για τον ειδικό κύκλο εργασιών του σε κανένα σημείο του ΤΕΥΔ του. Η προπεριγραφείσα πλημμέλεια στο ΤΕΥΔ του εν λόγω διαγωνιζόμενου δεν δύναται να αναπληρωθεί ούτε βάσει της διαδικασίας του άρθρου 102 ν. 4412/2016, καθόσον, όπως ήδη αναφέρθηκε, η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση εγγράφων δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση

του ουσιώδους δικαιολογητικού συμμετοχής στον διαγωνισμό, ήτοι του ΤΕΥΔ (ΕΑ ΣΤΕ 234/2020, ΔΕφΘες. 149/2020πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 1065/2009, 1044/2010 κ.ά.). Συνεπεία των ανωτέρω, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτό λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση έσφαλε και πρέπει να ακυρωθεί, καθ' ο μέρος της έκανε δεκτή την εν λόγω προσφορά».

23. Επειδή, εν συνεχεία η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι «Σύμφωνα με όσα εξετάθησαν ανωτέρω (βλ. υπό Β.1.1), στο Μέρος ΙΙ.Α «Πληροφορίες για τον οικονομικό φορέα» του ΤΕΥΔ, οι διαγωνιζόμενοι φορείς όφειλαν να δηλώσουν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, μεταξύ άλλων και τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και η κατάταξή τους στον επίσημο κατάλογο (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘες149/2020 κ.ά.). Ωστόσο, κατά παράβαση της σχετικής απαίτησης του κανονιστικού πλαισίου του διαγωνισμού, ο οικονομικός φορέας «...» δήλωσε στα προαναφερόμενα πεδία του υποβληθέντος από αυτόν ΤΕΥΔ ότι είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο, αναφέροντας τα στοιχεία εγγραφής του, ενώ, όσον αφορά τα δικαιολογητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή του, ανέφερε «γ) [ΑΡ.ΜΕΕΠ: «...», ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ: ΟΔΟΠΟΙΙΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ 1η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 1η, ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ-ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ Α1 ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ]». Με την πλημμελή αυτή απάντησή του, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε να δηλώσει στο οικείο πεδίο του ΤΕΥΔ τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στα οποία στηρίχθηκε η εγγραφή του στο ΜΕΕΠ, γεγονός που συνιστά, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, νόμιμο λόγο απόρριψης της προσφοράς του (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘες 149/2020 κ.ά.). Εξάλλου, όπως ήδη αναφέρθηκε, αφ' ης στιγμής η άρση της επίμαχης ουσιώδους πλημμέλειας προϋποθέτει την αντικατάσταση του υποβληθέντος από τον εν λόγω οικονομικό φορέα ΤΕΥΔ, όσον αφορά το επίμαχο πεδίο, με τη δήλωση το πρώτον των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγραφής στο ΜΕΕΠ, δεν είναι δυνατή, εν προκειμένω, η κατ' άρθρο 102 ν. 4412/2016 συμπλήρωση/διευκρίνιση εγγράφων, διότι αυτή δεν επιτρέπεται να

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση εγγράφων που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 1065/2009, 1044/2010 κ.ά.) και, μάλιστα, του ΤΕΥΔ, ήτοι του ουσιώδους δικαιολογητικού συμμετοχής (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί και κατά το μέρος με το οποίο έκανε δεκτή την προσφορά του οικονομικού φορέα «...», παρά την προπεριγραφείσα ουσιώδη πλημμέλεια που εμφιλοχώρησε στο υποβληθέν από αυτόν ΤΕΥΔ (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Περαιτέρω, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω (βλ. υπό Β.1.2), οι οικονομικοί φορείς όφειλαν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, να απαντήσουν τα προπαρατεθέντα ερωτήματα του κεφαλαίου Β του Μέρους ΙV του ΤΕΥΔ όσον αφορά την πλήρωση του κριτηρίου ποιοτικής επιλογής του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης («Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια») και, συγκεκριμένα, όσον αφορά στον ειδικό κύκλο εργασιών τους εντός της προβλεπόμενης περιόδου αναφοράς, ήτοι εντός της τελευταίας τριετίας. Μάλιστα, με την απάντησή τους, οι διαγωνιζόμενοι φορείς όφειλαν να παραθέσουν συγκεκριμένα στοιχεία για τον επίμαχο κύκλο εργασιών τους, ήτοι να παραθέσουν αριθμητικώς τον κύκλο εργασιών ανά έτος, χωρίς να αρκεί μια γενική απάντηση περί συμμόρφωσης στη σχετική απαίτηση της διακήρυξης (ΑΕΠΠ 906/2020). Κατά παράβαση των ανωτέρω, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε παντελώς να απαντήσει στο επίμαχο ερώτημα του Μέρους ΙV.Β. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Εντούτοις, η παράλειψη απάντησης στο συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΤΕΥΔ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, ανπληροί ένα εκ των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, η δε ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΤΕΥΔ (ad hoc ΕΑ ΣτΕ 234/2020). Επιπλέον ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας δεν αναφέρει τίποτα για τον ειδικό κύκλο εργασιών του σε κανένα σημείο

του ΤΕΥΔ του. Η προπεριγραφείσα πλημμέλεια στο ΤΕΥΔ του εν λόγω διαγωνιζόμενου δεν δύναται να αναπληρωθεί ούτε βάσει της διαδικασίας του άρθρου 102 ν. 4412/2016, καθόσον, όπως ήδη αναφέρθηκε, η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση εγγράφων δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση του ουσιώδους δικαιολογητικού συμμετοχής στον διαγωνισμό, ήτοι του ΤΕΥΔ (ΕΑ ΣΤΕ 234/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 1065/2009, 1044/2010 κ.ά.). Συνεπεία των ανωτέρω, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτό λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση έσφαλε και πρέπει να ακυρωθεί, καθ' ο μέρος της έκανε δεκτή την εν λόγω προσφορά. Από τον έλεγχο της υπογραφής του των δικαιολογητικών συμμετοχής και της οικονομικής προσφοράς του οικονομικού φορέα «...» προκύπτει ότι οι ηλεκτρονικές υπογραφές επί αυτών φέρουν καταρχήν γνήσιο και εν ισχύ, ουδέποτε ανακληθέν πιστοποιητικό, εκδοθέν από την ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, η οποία πιστοποιεί την απουσία αλλαγών στο έγγραφο μετά την πιστοποίηση της υπογραφής και την έγκυρη ταυτότητα υπογράφοντος. Πλην όμως, από το ΤΕΥΔ και τα έντυπα της προσφοράς και οικονομικής προσφοράς του, όλα επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενα, προκύπτει ότι η ηλεκτρονική υπογραφή ρητά αναφέρει ότι ο χρόνος υπογραφής περιλαμβάνεται σε μη έγκυρη σφραγίδα χρονοσήμανσης (*The signature includes an embedded timestamp but it is invalid*), ένδειξη εκ της οποίας ουδόλως μπορεί να επαληθευθεί μέσω πιστοποιημένου εξυπηρετητή χρονισμού η ακριβής ώρα υπογραφής των επίμαχων εγγράφων προσφοράς, κατά τους όρους της οικείας διακήρυξης. Κατ' αποτέλεσμα, προκύπτει ότι οι υπογραφές δεν έχουν ασφαλή χρονοσήμανση και συνεπώς δεν προκύπτει κατά νόμο ο χρόνος θέσης τους, παρά μόνον συνιστούν απλές ηλεκτρονικές υπογραφές, μη χρονοσημασμένες. Επομένως, δεν πληρούνται οι ρητές απαιτήσεις της διακήρυξης για προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, πλημμέλεια η οποία επιφέρει την απόρριψη της προσφοράς του. Επομένως, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτόν λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει, ως εκ τούτου, μη νόμιμη και ακυρωτέα».

24. Επειδή, περαιτέρω προβάλλεται ότι «Σύμφωνα με όσα εξετέθησαν ανωτέρω (βλ. υπό Β.1.1), στο Μέρος II.Α «Πληροφορίες για τον οικονομικό φορέα» του ΤΕΥΔ, οι διαγωνιζόμενοι φορείς όφειλαν να δηλώσουν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, μεταξύ άλλων και τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και η κατάταξή τους στον επίσημο κατάλογο (*ad hoc* ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘες 149/2020 κ.ά.). Ωστόσο, κατά παράβαση της σχετικής απαίτησης του κανονιστικού πλαισίου του διαγωνισμού, ο οικονομικός φορέας «...» δήλωσε στα προαναφερόμενα πεδία του υποβληθέντος από αυτόν ΤΕΥΔ ότι είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο, αναφέροντας τα στοιχεία εγγραφής του, ενώ, όσον αφορά τα δικαιολογητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή του, ανέφερε «γ) ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ – ΤΑΞΗ, ΟΔΟΠΟΙΙΑ 2η, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2η, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 2η, ΛΙΜΕΝΙΚΑ 1η, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ 1η». Με την πλημμελή αυτή απάντησή του, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε να δηλώσει στο οικείο πεδίο του ΤΕΥΔ τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στα οποία στηρίχθηκε η εγγραφή του στο ΜΕΕΠ, γεγονός που συνιστά, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, νόμιμο λόγο απόρριψης της προσφοράς του (*ad hoc* ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘες 149/2020 κ.ά.). Εξάλλου, όπως ήδη αναφέρθηκε, αφ' ης στιγμής η άρση της επίμαχης ουσιώδους πλημμέλειας προϋποθέτει την αντικατάσταση του υποβληθέντος από τον εν λόγω οικονομικό φορέα ΤΕΥΔ, όσον αφορά το επίμαχο πεδίο, με τη δήλωση το πρώτον των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγραφής στο ΜΕΕΠ, δεν είναι δυνατή, εν προκειμένω, η κατ' άρθρο 102 ν. 4412/2016 συμπλήρωση/διευκρίνιση εγγράφων, διότι αυτή δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση εγγράφων που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 1065/2009, 1044/2010 κ.ά.) και, μάλιστα, του ΤΕΥΔ, ήτοι του ουσιώδους δικαιολογητικού συμμετοχής (*ad hoc* ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘες 149/2020 κ.ά.). Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί και κατά το μέρος με το οποίο έκανε δεκτή την προσφορά του οικονομικού φορέα «...», παρά την προπεριγραφείσα ουσιώδη πλημμέλεια που εμφιλοχώρησε στο υποβληθέν από αυτόν ΤΕΥΔ (*ad hoc* ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘες 149/2020

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

κ.ά.). Περαιτέρω, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω (βλ. υπό Β.1.2), οι οικονομικοί φορείς όφειλαν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, να απαντήσουν τα προπαρατεθέντα ερωτήματα του κεφαλαίου Β του Μέρους IV του ΤΕΥΔ όσον αφορά την πλήρωση του κριτηρίου ποιοτικής επιλογής του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης («Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια») και, συγκεκριμένα, όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών τους εντός της προβλεπόμενης περιόδου αναφοράς, ήτοι εντός της τελευταίας τριετίας. Μάλιστα, με την απάντησή τους, οι διαγωνιζόμενοι φορείς όφειλαν να παραθέσουν συγκεκριμένα στοιχεία για τον επίμαχο κύκλο εργασιών τους, ήτοι να παραθέσουν αριθμητικώς τον κύκλο εργασιών, χωρίς να αρκεί μια γενική απάντηση περί συμμόρφωσης στη σχετική απαίτηση της διακήρυξης (ΑΕΠΠ 906/2020). Κατά παράβαση των ανωτέρω, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε παντελώς να απαντήσει στο επίμαχο ερώτημα του Μέρους IV.Β. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Εντούτοις, η παράλειψη απάντησης στο συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΤΕΥΔ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, ανπληροί ένα εκ των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, η δε ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΤΕΥΔ (ad hoc ΕΑ ΣτΕ 234/2020). Η προπεριγραφείσα πλημμέλεια στο ΤΕΥΔ του εν λόγω διαγωνιζόμενου δεν δύναται να αναπληρωθεί ούτε βάσει της διαδικασίας του άρθρου 102 ν. 4412/2016, καθόσον, όπως ήδη αναφέρθηκε, η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση εγγράφων δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση του ουσιώδους δικαιολογητικού συμμετοχής στον διαγωνισμό, ήτοι του ΤΕΥΔ (ΕΑ ΣτΕ 234/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 1065/2009, 1044/2010 κ.ά.). Επιπρόσθετα και χωρίς να αποδεχόμαστε ότι δύναται να συμπεριληφθούν τα στοιχεία του ειδικού κύκλου εργασιών σε άλλο πεδίο του ΤΕΥΔ πέραν του ειδικά για το συγκεκριμένο κριτήριο διαμορφωμένο του Μέρους IV 2.α), ο συγκεκριμένος φορέας επιχείρησε να ικανοποιήσει την ικανότητα του

ειδικού κύκλου εργασιών σε έτερο πεδίο αναφέροντας «Επιπλέον ο οικονομικός φορέας διαθέτει ίδια κεφάλαια ελάχιστου ύψους 50.000 ευρώ, αξία παγίων ελάχιστου ύψους 50.000 ευρώ και κύκλο εργασιών άνω των 150.000 ευρώ». Η δήλωση αυτή είναι επίσης απορριπτικά καθώς αναφέρεται στον γενικό κύκλο εργασιών της εταιρίας, ο οποίος σε καμία περίπτωση δεν ταυτίζεται με τον ειδικό δηλαδή αυτόν που κατ' άρθρο 51 του Π.Δ. 71/2019 αφορά αποκλειστικά σε κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων. Συνεπεία των ανωτέρω, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτό λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση έσφαλε και πρέπει να ακυρωθεί, καθ' ο μέρος της έκανε δεκτή την εν λόγω προσφορά. Από τον έλεγχο της υπογραφής του των δικαιολογητικών συμμετοχής και της οικονομικής προσφοράς του οικονομικού φορέα «...» προκύπτει ότι οι ηλεκτρονικές υπογραφές επί αυτών φέρουν καταρχήν γνήσιο και εν ισχύ, ουδέποτε ανακληθέν πιστοποιητικό, εκδοθέν από την ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, η οποία πιστοποιεί την απουσία αλλαγών στο έγγραφο μετά την πιστοποίηση της υπογραφής και την έγκυρη ταυτότητα υπογράφοντος. Πλην όμως, από το ΤΕΥΔ και τα έντυπα της προσφοράς και οικονομικής προσφοράς του, όλα επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενα, προκύπτει ότι η ηλεκτρονική υπογραφή ρητά αναφέρει ότι ο χρόνος υπογραφή προέρχεται από τον υπολογιστή του υπογράφοντος (*Signingtime is from the clock on the signer's computer*), και όχι από ασφαλή χρονοσήμανση, ένδειξη εκ της οποίας ουδόλως μπορεί να επαληθευθεί μέσω πιστοποιημένου εξυπηρετητή χρονισμού η ακριβής ώρα υπογραφής των επίμαχων εγγράφων προσφοράς, κατά τους όρους της οικείας διακήρυξης. Κατ' αποτέλεσμα, προκύπτει ότι οι υπογραφές δεν έχουν ασφαλή χρονοσήμανση και συνεπώς δεν προκύπτει κατά νόμο ο χρόνος θέσης τους, παρά μόνον συνιστούν απλές ηλεκτρονικές υπογραφές, χρονοσημασμένες από τον υπολογιστή του προσώπου που τις θέτει. Επομένως, δεν πληρούνται οι ρητές απαιτήσεις της διακήρυξης για προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, πλημμέλεια η οποία επιφέρει την απόρριψη της προσφοράς του (*ad hoc* ΑΕΠΠ 1232, 1233,1234/2020). Επομένως, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτόν λόγο, η δε προσβαλλόμενη

απόφαση τυγχάνει, ως εκ τούτου, μη νόμιμη και ακυρωτέα. Σύμφωνα με την διακήρυξη παρ. 15.3. «Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς του άρθρου 19 της παρούσας, (εκ παραδρομής αναφέρεται: ήτοι μέχρι 30-05-2021), άλλως η προσφορά απορρίπτεται.». Περαιτέρω στο άρθρο 19: «Χρόνος ισχύος προσφορών Κάθε υποβαλλόμενη προσφορά δεσμεύει τον συμμετέχοντα στον διαγωνισμό κατά τη διάταξη του άρθρου 97 του ν. 4412/2016, για διάστημα εννέα (9) μηνών, από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών.». Από τα ανωτέρω ο χρόνος ισχύος των εγγυητικών υπολογίζεται ως τις 21-10-2021. Η εγγυητική του οικονομικού φορέα «...» φέρει διάρκεια ισχύος 300 ημέρες από την ημερομηνία διεξαγωγής του διαγωνισμού (που δεν είναι άλλη από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών ήτοι η 21-12-2020), και επομένως ισχύει ως τις 17-10-2021, μη καλύπτοντας τις απαιτήσεις του διαγωνισμού. Για τον λόγο αυτό η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» θα έπρεπε να ακυρωθεί. Ακόμη και στην περίπτωση που θεωρηθεί ότι η εκ παραδρομής εσφαλμένη αναφορά ως χρόνο ισχύος των εγγυητικών την 31-05-2021, δημιουργεί ασάφεια που δεν πρέπει να ερμηνευτεί σε βάρος του διαγωνιζόμενου, η αναθέτουσα αρχή όφειλε να έχει καλέσει των οικονομικό φορέα να παρατείνει την εγγυητική επιστολή του προκειμένου αυτή να καλύπτει την απαιτούμενη ημερομηνία της 21-10-2021, γεγονός που δεν έπραξε. Επομένως σε κάθε περίπτωση η προσβαλλόμενη απόφαση θα πρέπει να ακυρωθεί».

25. Επειδή, εν συνεχεία η προσφεύγουσα, προβάλλει, ότι «Σύμφωνα με όσα εξετάθησαν ανωτέρω (βλ. υπό Β.1.1), στο Μέρος II.A «Πληροφορίες για τον οικονομικό φορέα» του ΤΕΥΔ, οι διαγωνιζόμενοι φορείς όφειλαν να δηλώσουν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, μεταξύ άλλων και τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και η κατάταξή τους στον επίσημο κατάλογο (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘες 149/2020 κ.ά.). Ωστόσο, κατά παράβαση της σχετικής απαίτησης του κανονιστικού πλαισίου του διαγωνισμού, ο οικονομικός φορέας «...» δήλωσε στα προαναφερόμενα πεδία του υποβληθέντος από αυτόν ΤΕΥΔ ότι είναι

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο, αναφέροντας τα στοιχεία εγγραφής του, ενώ, όσον αφορά τα δικαιολογητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή του, ανέφερε «γ) Βεβαίωση Μ.Ε.ΕΠ. Η κατάταξη της «...» είναι η κάτωθι: ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΔΟΠΟΙΙΑ:2 η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ: 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ: 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ,ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΛΙΜΕΝΙΚΑ: 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡ/ΓΙΚΑ: 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΒΙΟΜ.ΕΝΕΡΓ.: 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ]».Με την πλημμελή αυτή απάντησή του, ο οικονομικός φορέας «...». παρέλειψε να δηλώσει στο οικείο πεδίο του ΤΕΥΔ τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στα οποία στηρίχθηκε η εγγραφή του στο ΜΕΕΠ, γεγονός που συνιστά, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, νόμιμο λόγο απόρριψης της προσφοράς του (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Εξάλλου, όπως ήδη αναφέρθηκε, αφ' ης στιγμής η άρση της επίμαχης ουσιώδους πλημμέλειας προϋποθέτει την αντικατάσταση του υποβληθέντος από τον εν λόγω οικονομικό φορέα ΤΕΥΔ, όσον αφορά το επίμαχο πεδίο, με τη δήλωση το πρώτον των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγραφής στο ΜΕΕΠ, δεν είναι δυνατή, εν προκειμένω, η κατ' άρθρο 102 ν. 4412/2016 συμπλήρωση/διευκρίνιση εγγράφων, διότι αυτή δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση εγγράφων που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης (πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 1065/2009,1044/2010 κ.ά.) και, μάλιστα, του ΤΕΥΔ, ήτοι του ουσιώδους δικαιολογητικού συμμετοχής (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί και κατά το μέρος με το οποίο έκανε δεκτή την προσφορά του οικονομικού φορέα «...», παρά την προπεριγραφείσα ουσιώδη πλημμέλεια που εμφιλοχώρησε στο υποβληθέν από αυτόν ΤΕΥΔ (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021,931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.).Περαιτέρω, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω (βλ. υπό Β.1.2), οι οικονομικοί φορείς όφειλαν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, να απαντήσουν τα προπαρατεθέντα ερωτήματα του κεφαλαίου Β του Μέρους ΙV του ΤΕΥΔ όσον αφορά την πλήρωση του κριτηρίου ποιοτικής επιλογής του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης («Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια») και, συγκεκριμένα, όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών τους εντός της προβλεπόμενης

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

περιόδου αναφοράς, ήτοι εντός της τελευταίας τριετίας. Μάλιστα, με την απάντησή τους, οι διαγωνιζόμενοι φορείς όφειλαν να παραθέσουν συγκεκριμένα στοιχεία για τον επίμαχο κύκλο εργασιών τους, ήτοι να παραθέσουν αριθμητικούς τον κύκλο εργασιών, χωρίς να αρκεί μια γενική απάντηση περί συμμόρφωσης στη σχετική απαίτηση της διακήρυξης (ΑΕΠΠ 906/2020). Κατά παράβαση των ανωτέρω, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε παντελώς να απαντήσει στο επίμαχο ερώτημα του Μέρους IV.Β. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Εντούτοις, η παράλειψη απάντησης στο συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΤΕΥΔ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, ανπληροί ένα εκ των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, η δε ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΤΕΥΔ (adhoc ΕΑ ΣτΕ 234/2020). Η προπεριγραφείσα πλημμέλεια στο ΤΕΥΔ του εν λόγω διαγωνιζόμενου δεν δύναται να αναπληρωθεί ούτε βάσει της διαδικασίας του άρθρου 102 ν. 4412/2016, καθόσον, όπως ήδη αναφέρθηκε, η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση εγγράφων δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση του ουσιώδους δικαιολογητικού συμμετοχής στον διαγωνισμό, ήτοι του ΤΕΥΔ (ΕΑ ΣτΕ 234/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020πρβλ. ΕΑ ΣτΕ 1065/2009, 1044/2010 κ.ά.). Επιπρόσθετα και χωρίς να αποδεχόμαστε ότι δύναται να συμπεριληφθούν τα στοιχεία του ειδικού κύκλου εργασιών σε άλλο πεδίο του ΤΕΥΔ πέραν του ειδικά για το συγκεκριμένο κριτήριο διαμορφωμένο του Μέρους IV 2.α), ο συγκεκριμένος φορέας επιχείρησε να ικανοποιήσει την ικανότητα του ειδικού κύκλου εργασιών σε έτερο πεδίο αναφέροντας «Επίσης η «...» διαθέτει: ... 3. Ελάχιστο κύκλο εργασιών : 150.000,00 € στις παρ. 2,3,4 και 5 του άρθρου 51 του Π.Δ.71/2019.». Η δήλωση αυτή είναι επίσης απορριπτέα καθώς πρόκειται για απλή επανάληψη των κριτηρίων που τίθενται στο άρθρο 22.Γ της διακήρυξης και όχι την αριθμητική αναφορά του ειδικού κύκλου εργασιών ανά έτος, όπως διατυπώνεται το επίμαχο ερώτημα στο πρότυπο του ΤΕΥΔ που

απαιτεί να αναγραφούν συγκεκριμένα ποσά ειδικού κύκλου εργασιών ανά οικονομικό έτος. Σε αντίθετη περίπτωση το συγκεκριμένο ερώτημα του ΤΕΥΔ δεν θα απαιτούσε την αναγραφή του ειδικού κύκλου εργασιών σε συγκεκριμένο νόμισμα ανά οικονομικό έτος, αλλά την θετική ή αρνητική απάντηση (Ναι/Όχι) για το αν καλύπτονται τα κριτήρια οικονομικής ικανότητας, όπως συμβαίνει σε πλείστες άλλες ερωτήσεις του ΤΕΥΔ ή αντίστοιχα θα είχε προβλεφθεί η απάντηση με την Γενική ένδειξη περί πλήρωσης όλων των απαιτούμενων κριτηρίων επιλογής, πράγμα που στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν συμβαίνει. Επομένως και η συγκεκριμένη απάντηση είναι απορριπτή. Συνεπεία των ανωτέρω, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτό λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση έσφαλε και πρέπει να ακυρωθεί, καθ' ο μέρος της έκανε δεκτή την εν λόγω προσφορά. Από τον έλεγχο της υπογραφής του των δικαιολογητικών συμμετοχής και της οικονομικής προσφοράς του οικονομικού φορέα «...» προκύπτει ότι οι ηλεκτρονικές υπογραφές επί αυτών φέρουν καταρχήν γνήσιο και εν ισχύ, ουδέποτε ανακληθέν πιστοποιητικό, εκδοθέν από την ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, η οποία πιστοποιεί την απουσία αλλαγών στο έγγραφο μετά την πιστοποίηση της υπογραφής και την έγκυρη ταυτότητα υπογράφοντος. Πλην όμως, από το ΤΕΥΔ και τα έντυπα της προσφοράς και οικονομικής προσφοράς του, όλα επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενα, προκύπτει ότι η ηλεκτρονική υπογραφή ρητά αναφέρει ότι ο χρόνος υπογραφής περιλαμβάνεται σε μη έγκυρη σφραγίδα χρονοσήμανσης (The signature includes an embedded time stamp but it is invalid), ένδειξη εκ της οποίας ουδόλως μπορεί να επαληθευθεί μέσω πιστοποιημένου εξυπηρετητή χρονισμού η ακριβής ώρα υπογραφής των επίμαχων εγγράφων προσφοράς, κατά τους όρους της οικείας διακήρυξης. Κατ' αποτέλεσμα, προκύπτει ότι οι υπογραφές δεν έχουν ασφαλή χρονοσήμανση και συνεπώς δεν προκύπτει κατά νόμο ο χρόνος θέσης τους, παρά μόνον συνιστούν απλές ηλεκτρονικές υπογραφές, μη χρονοσημασμένες. Επομένως, δεν πληρούνται οι ρητές απαιτήσεις της διακήρυξης για προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, πλημμέλεια η οποία επιφέρει την απόρριψη της προσφοράς του. Επομένως, η προσφορά του οικονομικού

φορέα «...» έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτόν λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει, ως εκ τούτου, μη νόμιμη και ακυρωτέα.».

26. Επειδή, με τις ως άνω απόψεις της η αναθέτουσα αρχή σημειώνει ότι «Διατυπώνεται η άποψη ότι ορθώς έγιναν δεκτές οι προσφορές των οικονομικών φορέων «...», «...», «...» «...» για τους εξής νόμιμους, βάσιμους και αληθείς λόγους : Το γεγονός ότι δεν αναφέρθηκαν δικαιολογητικά εγγραφής σε επίσημο κατάλογο και δεν συμπληρώθηκαν ορθά τα τμήματα του Μέρους II.A. «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα» δεν είναι λόγος απόρριψης των προσφορών των Οικονομικών Φορέων «...», «...», «...», «...» «...» , διότι και οι πέντε οικονομικοί φορείς είναι κάτοχοι πτυχίου 2ης Τάξης και δεν μπορούν να διαθέτουν «Ενημερότητα Πτυχίου» , σύμφωνα με το ανωτέρω (2) και συνεπώς δεν είναι εγγεγραμμένες σε επίσημο κατάλογο (ακόμη και αν εσφαλμένα έχουν απαντήσει ΝΑΙ στο αντίστοιχο πεδίο). Η εσφαλμένη θετική απάντηση περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο δεν οδήγησε σε καμία διαφοροποίηση στις λοιπές απαντήσεις των τεσσάρων, Οικονομικών Φορέων «...», «...», «...» «...» και στις πληροφορίες που έπρεπε να παράσχουν και συνεπώς η εν λόγω πλημμέλεια δεν δύναται να θεωρηθεί ουσιώδης, πολλώ δε μάλλον να αποκλειστούν οι οικονομικοί φορείς εκ του λόγου αυτού (955/2018 ΑΕΠΠ). Όσον αφορά τις Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., δεδομένου ότι τίθενται προς ενημέρωση και διευκόλυνση των Αναθετουσών Αρχών και των οικονομικών φορέων, δεν δύναται να απαιτείται από τους διαγωνιζόμενους η επί ποινή αποκλεισμού εκ μέρους γνώση τους όσον αφορά TIC ερμηνείες που αποδίδει μία Κατευθυντήρια Οδηγία στον τρόπο συμπλήρωσης του ΤΕΥΔ. στην ειδικότερη περίπτωση που αυτός απαντά σε μια εκ των πραγμάτων ασύνδετη, άσχετη ή ανεπίδεκτη απάντησης ή θετικής απάντησης ερώτηση, με τρόπο που δεν επιδρά σε καμία περίπτωση στις υπόλοιπες πληροφορίες και απαντήσεις που πρέπει να δώσει. Το δε γεγονός ότι κατά νόμο και κατά την οικεία απάντηση της ΕΑΑΔΗΣΥ, επίσημο κατάλογο συγκροτεί το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων όταν συνοδεύεται από την ενημερότητα πτυχίου, δεν σημαίνει ότι ο προσφεύγων παραβίασε όρο διακήρυξης, αφού απάντησε σε κάθε ερώτημα που όφειλε να απαντήσει και παρείχε εν τέλει κάθε κρίσιμη και ζητούμενη

πληροφορία, η δε εσφαλμένη ως άνω συμπλήρωση του πεδίου περί επισήμου καταλόγου ουδεμία έννομη συνέπεια είχε ή δύναται να έχει, δεδομένων πάντως των ως άνω λοιπών απαντήσεων του και ούτως ήταν απλώς περιττή (955/2018 ΑΕΠΠ). Όλες οι απαιτούμενες απαντήσεις για τους οικονομικούς φορείς «...», «...», «...» «...». Ειδικότερα και για τα επίμαχα σημεία : Ως προς Καταλληλότητα τους σχετικά με την εγγραφή τους στο ΜΕΕΠ. Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ. Οι οικονομικοί φορείς «...», «...» «...» έχουν συμπληρώσει στο ΤΕΥΔ ορθώς την Χρηματοοικονομική επάρκεια του όρου 22Γ. της διακήρυξης περί ιδίων κεφαλαίων τουλάχιστον ίσων με 50.000,00 ευρώ, καταθέσεις σε τράπεζα ή/και παγίων στοιχείων, αξίας τουλάχιστον ίσης με 50.000,00 € και ελάχιστο κύκλο εργασιών τελευταίας τριετίας 150.000,00 €. Οι οικονομικοί φορείς «...», «...» δεν έχουν συμπληρώσει στο ΤΕΥΔ ορθώς την Χρηματοοικονομική επάρκεια του όρου 22Γ. της διακήρυξης περί ιδίων κεφαλαίων τουλάχιστον ίσων με 50.000,00 ευρώ, καταθέσεις σε τράπεζα ή/και παγίων στοιχείων, αξίας τουλάχιστον ίσης με 50.000,00 € και ελάχιστο κύκλο εργασιών τελευταίας τριετίας 150.000,00 €. Γ. ΧΡΟΝΟΣΗΜΑΝΣΗ. Τα έντυπα των ΤΕΥΔ και οικονομικών προσφορών των οικονομικών φορέων «...», «...», «...» «...» δεν φέρουν σφραγίδα ασφαλούς χρονοσήμανσης, δεν είναι όμως λόγος αποκλεισμού βάσει της απόφασης 80/2018 της ΑΕΠΠ. Δ. ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ. Η εγγυητική επιστολή συμμετοχής του οικονομικού φορέα «...» έχει υπολογισθεί για 10 μήνες επί 30 ημέρες δηλαδή 300 ημέρες και όχι ημερολογιακά που αντιστοιχεί σε 304 ημέρες. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η επιτροπή διαγωνισμού ορθώς προτείνει τον οικονομικό φορέα «...» ως προσωρινό μειοδότη με ποσοστό έκπτωσης 56,33 %.».

27. Επειδή, από την επισκόπηση του φακέλου ως προς τον πρώτο λόγο κρίνονται τα κάτωθι. Ο οικονομικός φορέας «...» δήλωσε στα προαναφερόμενα πεδία του υποβληθέντος από αυτόν ΤΕΥΔ ότι είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο, αναφέροντας τα στοιχεία εγγραφής του, ενώ, όσον αφορά τα δικαιολογητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή του, ανέφερε «γ) Άρθρο 96 παρ. 1 Ν3669/08 ΑΡΙΘΜΟΣ Μ.Ε.ΕΠ.:

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

«...»/01-08-2020 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ : ΟΔΟΠΟΙΪΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ Α1 ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ 1η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ». Ο εν λόγω φορέας δεν ανέφερε κανένα δικαιολογητικό στο οποίο βασίστηκε η εγγραφή του. Ενόψει τούτου, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» παρέβη τη σχετική απαίτηση της διακήρυξης, κατά παράβαση της αρχής της δεσμευτικότητας των όρων της διακήρυξης (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.), δοθείσας της σημασίας του ΤΕΥΔ, δηλαδή, του ουσιώδους εκείνου δικαιολογητικού συμμετοχής το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 4412/2016, επέχει θέση υπευθύνου δηλώσεως, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986, και λειτουργεί ως προκαταρκτική απόδειξη ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής και τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που ορίζονται στην οικεία προκήρυξη και στην κείμενη νομοθεσία (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει ακυρωτέα, κατά το μέρος με το οποίο έκανε δεκτή την προσφορά του οικονομικού φορέα «...», παρά την ως άνω ουσιώδη πλημμέλεια που εμφιλοχώρησε στο υποβληθέν από αυτόν ΤΕΥΔ (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.).

28. Επειδή, σύμφωνα με τον όρο 23.1 της διακήρυξης, «*οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να δηλώσουν στο ΤΕΥΔ την πλήρωση των κριτηρίων οικονομικής χρηματοοικονομικής επάρκειας, στον δε όρο 22Γ της διακήρυξης προβλέπεται ρητώς ως απαίτηση χρηματοοικονομικής επάρκειας ότι οι συμμετέχοντες πρέπει, κατά την υποβολή της αίτησης (η οποία δεν μπορεί να είναι άλλη από την αίτηση συμμετοχής δηλαδή της υποβολής της προσφοράς), διαθέτουν κατ' ελάχιστον: > ίδια κεφαλαία ελάχιστου ύψους : 50.000,00 € όπως ορίζονται στην παρ. 6 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019. > αξία παγίων ελάχιστου ύψους : 50.000,00 € όπως ορίζονται στις παρ. 7,8 και 9 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019. > Ελάχιστου κύκλος εργασιών : 150.000,00 € στις παρ. 2,3,4 και 5 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019*». Περαιτέρω στο άρθρο 51 του Π.Δ. 71/2019, Ελάχιστα όρια Οικονομικής και χρηματοοικονομική επάρκειας ανά τάξη εγγραφής (κριτήριο Α)..... ορίζεται ότι «2. Ως Κύκλος Εργασιών

θεωρείται ο κύκλος εργασιών από την κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων, αυτοτελώς, σε ένωση ή εγκεκριμένη υπεργολαβία, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, της επιχείρησης και των θυγατρικών της επιχειρήσεων στο εξωτερικό, που έχουν έδρα στην αλλοδαπή, κατά την τελευταία τριετία, που προηγείται της διαχειριστικής χρήσης εντός της οποίας υποβάλλεται η αίτηση». Συναφώς, στο .doc αρχείο που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Αρχής (ΕΑΑΔΗΣΥ) στη διαδρομή η χρήση του οποίου ήταν υποχρεωτική όπως προείπαμε (σημειωτέο ότι από την διακήρυξη δεν προβλέπεται και δεν υπάρχει καμία παραπομπή ούτε καν αναφορά σε ΤΕΥΔ ιδιαίτερος διαμορφωμένο από την αναθέτουσα αρχή για τους σκοπούς της υπόψη διαδικασίας), συγκεκριμένα, στο Μέρος IV «Κριτήρια Επιλογής» κεφάλαιο Β «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια» έχουν τεθεί τα εξής ερωτήματα που όφειλαν να απαντήσουν, κατά περίπτωση, οι διαγωνιζόμενοι φορείς όσον αφορά στον ειδικό κύκλο εργασιών τους, δηλαδή αυτόν που κατ' άρθρο 51 του Π.Δ. 71/2019 αφορά σε κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων, εντός της τελευταίας τριετίας. Εφόσον, λοιπόν, έχει τεθεί στη διακήρυξη το εν λόγω κριτήριο οικονομικής και Χρηματοοικονομικής επάρκειας, οι διαγωνιζόμενοι όφειλαν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, να απαντήσουν προσηκόντως στο ΤΕΥΔ την πλήρωση ή μη του εν λόγω κριτηρίου, περιγράφοντας με ποιον τρόπο καλύπτουν τις απαιτήσεις της διακήρυξης, παραθέτοντας αριθμητικώς τον κύκλο εργασιών της περιόδου αναφοράς, χωρίς, μάλιστα, να αρκεί μια γενική απάντηση περί συμμόρφωσης στο άνω άρθρο. Στην προκειμένη περίπτωση, κατά παράβαση των ανωτέρω διατάξεων, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε παντελώς να απαντήσει στο επίμαχο ερώτημα του Μέρους IV.Β. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Εντούτοις, η παράλειψη απάντησης στο συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΤΕΥΔ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, αν πληροί ένα εκ των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, η δε ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΤΕΥΔ (ad hoc ΕΑ ΣΤΕ 234/2020). Επιπρόσθετα αβασίμως ο συγκεκριμένος φορέας επιχείρησε να ικανοποιήσει την ικανότητα του ειδικού κύκλου εργασιών σε έτερο μη σχετικό πεδίο αναφέροντας «Ο ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΕΤΙΑ ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΤΩΝ 300.000 €». Η δήλωση αυτή είναι επίσης απορριπτέα καθώς αναφέρεται στον γενικό κύκλο εργασιών της εταιρίας, ο οποίος σε καμία περίπτωση δεν ταυτίζεται με τον ειδικό δηλαδή αυτόν που κατ' άρθρο 51 του Π.Δ. 71/2019 αφορά αποκλειστικά σε κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων. Σημειωτέο ότι ο ειδικός κύκλος εργασιών δεν καλύπτεται από την εγγραφή στο ΜΕΕΠ σε Τάξεις μικρότερες της 4ης Τάξης, καθώς δεν περιλαμβάνεται στα απαιτούμενα στοιχεία εγγραφής. Επομένως, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» τυγχάνει απορριπτέα και για τον πρόσθετο αυτόν λόγο (ad hoc ΕΑ ΣΤΕ 234/2020), η δε προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει, ως εκ τούτου, μη νόμιμη και ακυρωτέα.

29. Επειδή, οι δύο ως επάλληλες αιτιολογικές βάσεις καθιστούν απορριπτέα την προσφορά της εταιρίας «...» και αλυσιτελή την εξέταση του επιπλέον λόγου κατά της εταιρίας «...» (ΕΑ ΣΤΕ 308/2020).

30. Επειδή, ως προς την εταιρία «...» κρίνονται τα κάτωθι. Ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε παντελώς να απαντήσει στο επίμαχο ερώτημα του Μέρους IV.B. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Εντούτοις, η παράλειψη απάντησης στο συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΤΕΥΔ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, αν πληροί ένα εκ των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, η δε ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΤΕΥΔ (ad hoc ΕΑ ΣΤΕ 234/2020). Επιπλέον ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας δεν αναφέρει τίποτα για τον ειδικό κύκλο εργασιών του σε κανένα σημείο του ΤΕΥΔ του. Συνεπεία

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

των ανωτέρω, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» τυγχάνει απορριπτέα και για τον πρόσθετο αυτό λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει ακυρωτέα, καθ' ο μέρος της έκανε δεκτή την εν λόγω προσφορά.

31. Επειδή, περαιτέρω ο οικονομικός φορέας «...» δήλωσε στα προαναφερόμενα πεδία του υποβληθέντος από αυτόν ΤΕΥΔ ότι είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο, αναφέροντας τα στοιχεία εγγραφής του, ενώ, όσον αφορά τα δικαιολογητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή του, ανέφερε «γ) [ΑΡ.ΜΕΕΠ: «...», ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ: ΟΔΟΠΟΙΙΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ 1η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 1η, ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ-ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ Α1 ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ]». Με την απάντησή του, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε να δηλώσει στο οικείο πεδίο του ΤΕΥΔ τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στα οποία στηρίχθηκε η εγγραφή του στο ΜΕΕΠ, γεγονός που συνιστά, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, νόμιμο λόγο απόρριψης της προσφοράς του (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει ακυρωτέα και κατά το μέρος με το οποίο έκανε δεκτή την προσφορά του οικονομικού φορέα «...», παρά την προπεριγραφείσα ουσιώδη πλημμέλεια που εμφιλοχώρησε στο υποβληθέν από αυτόν ΤΕΥΔ (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Περαιτέρω, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω (βλ. υπό Β.1.2), οι οικονομικοί φορείς όφειλαν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, να απαντήσουν τα προπαρατεθέντα ερωτήματα του κεφαλαίου Β του Μέρους IV του ΤΕΥΔ όσον αφορά την πλήρωση του κριτηρίου ποιοτικής επιλογής του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης («Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια») και, συγκεκριμένα, όσον αφορά στον ειδικό κύκλο εργασιών τους εντός της προβλεπόμενης περιόδου αναφοράς, ήτοι εντός της τελευταίας τριετίας. Κατά παράβαση των ανωτέρω, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε παντελώς να απαντήσει στο επίμαχο ερώτημα του Μέρους IV.Β. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Εντούτοις, η παράλειψη απάντησης στο συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση

του ΤΕΥΔ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, αν πληροί ένα εκ των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, η δε ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΤΕΥΔ (ad hoc ΕΑ ΣΤΕ 234/2020). Επιπλέον ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας δεν αναφέρει τίποτα για τον ειδικό κύκλο εργασιών του σε κανένα σημείο του ΤΕΥΔ του. Συνεπεία των ανωτέρω, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτό λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση έσφαλε και πρέπει να ακυρωθεί, καθ' ο μέρος της έκανε δεκτή την εν λόγω προσφορά.

32. Επειδή, περαιτέρω από τον έλεγχο της υπογραφής του των δικαιολογητικών συμμετοχής και της οικονομικής προσφοράς του οικονομικού φορέα «...» προκύπτει ότι οι ηλεκτρονικές υπογραφές επί αυτών φέρουν καταρχήν γνήσιο και εν ισχύ, ουδέποτε ανακληθέν πιστοποιητικό, εκδοθέν από την ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, η οποία πιστοποιεί την απουσία αλλαγών στο έγγραφο μετά την πιστοποίηση της υπογραφής και την έγκυρη ταυτότητα υπογράφοντος. Πλην όμως, από το ΤΕΥΔ και τα έντυπα της προσφοράς και οικονομικής προσφοράς του, όλα επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενα, προκύπτει ότι η ηλεκτρονική υπογραφή ρητά αναφέρει ότι ο χρόνος υπογραφής περιλαμβάνεται σε μη έγκυρη σφραγίδα χρονοσήμανσης (The signature includes an embedded timestamp but it is invalid), ένδειξη εκ της οποίας ουδόλως μπορεί να επαληθευθεί μέσω πιστοποιημένου εξυπηρετητή χρονισμού η ακριβής ώρα υπογραφής των επίμαχων εγγράφων προσφοράς, κατά τους όρους της οικείας διακήρυξης. Κατ' αποτέλεσμα, προκύπτει ότι οι υπογραφές δεν έχουν ασφαλή χρονοσήμανση και συνεπώς δεν προκύπτει κατά νόμο ο χρόνος θέσης τους, παρά μόνον συνιστούν απλές ηλεκτρονικές υπογραφές, μη χρονοσημασμένες. Επομένως, δεν πληρούνται οι ρητές απαιτήσεις της διακήρυξης για προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, πλημμέλεια η οποία επιφέρει την απόρριψη της προσφοράς του. Επομένως, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» τυγχάνει απορριπτέα και για τον πρόσθετο αυτόν

λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει, ως εκ τούτου, μη νόμιμη και ακυρωτέα».

33. Επειδή, από την επισκόπηση του φακέλου προκύπτει ότι ο οικονομικός φορέας «...» δήλωσε στα προαναφερόμενα πεδία του υποβληθέντος από αυτόν ΤΕΥΔ ότι είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο, αναφέροντας τα στοιχεία εγγραφής του, ενώ, όσον αφορά τα δικαιολογητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή του, ανέφερε «γ) Βεβαίωση Μ.Ε.ΕΠ. Η κατάταξη της «...» είναι η κάτωθι: ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΔΟΠΟΙΙΑ: 2 η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ: 2 η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ: 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΛΙΜΕΝΙΚΑ: 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΗΛΕΚΤΡ/ΓΙΚΑ: 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΒΙΟΜ. ΕΝΕΡΓ.: 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ]». Με την πλημμελή αυτή απάντησή του, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε να δηλώσει στο οικείο πεδίο του ΤΕΥΔ τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στα οποία στηρίχθηκε η εγγραφή του στο ΜΕΕΠ, γεγονός που συνιστά, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, νόμιμο λόγο απόρριψης της προσφοράς του (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει ακυρωτέα και κατά το μέρος με το οποίο έκανε δεκτή την προσφορά του οικονομικού φορέα «...», παρά την προπεριγραφείσα ουσιώδη πλημμέλεια που εμφιλοχώρησε στο υποβληθέν από αυτόν ΤΕΥΔ (ad hoc ΑΕΠΠ 1/2021, 931/2020, ΔΕφΘεσ 149/2020 κ.ά.). Περαιτέρω, όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω (βλ. υπό Β.1.2), οι οικονομικοί φορείς όφειλαν, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς τους, να απαντήσουν τα προπαρατεθέντα ερωτήματα του κεφαλαίου Β του Μέρους ΙV του ΤΕΥΔ όσον αφορά την πλήρωση του κριτηρίου ποιοτικής επιλογής του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης («Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια») και, συγκεκριμένα, όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών τους εντός της προβλεπόμενης περιόδου αναφοράς, ήτοι εντός της τελευταίας τριετίας. Μάλιστα, με την απάντησή τους, οι διαγωνιζόμενοι φορείς όφειλαν να παραθέσουν συγκεκριμένα στοιχεία για τον επίμαχο κύκλο εργασιών τους, ήτοι να παραθέσουν αριθμητικώς τον κύκλο εργασιών, χωρίς να αρκεί μια γενική απάντηση περί συμμόρφωσης στη σχετική απαίτηση της διακήρυξης (ΑΕΠΠ

Αριθμός Απόφασης: 901/2021

906/2020). Κατά παράβαση των ανωτέρω, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε να απαντήσει στο επίμαχο ερώτημα του Μέρους IV.B. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Εντούτοις, η παράλειψη απάντησης στο συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΤΕΥΔ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, αν πληροί ένα εκ των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, η δε ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ίδιου κεφαλαίου του ΤΕΥΔ (adhoc ΕΑ ΣΤΕ 234/2020). Επιπρόσθετα σε άλλο πεδίο του ΤΕΥΔ πέραν του ειδικά για το συγκεκριμένο κριτήριο διαμορφωμένο του Μέρους IV 2.α), ο συγκεκριμένος φορέας επιχείρησε να ικανοποιήσει την ικανότητα του ειδικού κύκλου εργασιών σε έτερο πεδίο αναφέροντας «Επίσης η «...» διαθέτει:... 3. Ελάχιστο κύκλο εργασιών : 150.000,00 € στις παρ. 2,3,4 και 5 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019.». Η δήλωση αυτή είναι επίσης απορριπτέα καθώς πρόκειται για απλή επανάληψη των κριτηρίων που τίθενται στο άρθρο 22.Γ της διακήρυξης και όχι την αριθμητική αναφορά του ειδικού κύκλου εργασιών ανά έτος, όπως διατυπώνεται το επίμαχο ερώτημα στο πρότυπο του ΤΕΥΔ που απαιτεί να αναγραφούν συγκεκριμένα ποσά ειδικού κύκλου εργασιών ανά οικονομικό έτος. Σε αντίθετη περίπτωση το συγκεκριμένο ερώτημα του ΤΕΥΔ δεν θα απαιτούσε την αναγραφή του ειδικού κύκλου εργασιών σε συγκεκριμένο νόμισμα ανά οικονομικό έτος, αλλά την θετική ή αρνητική απάντηση (Ναι/Όχι) για το αν καλύπτονται τα κριτήρια οικονομικής ικανότητας, όπως συμβαίνει σε πλείστες άλλες ερωτήσεις του ΤΕΥΔ ή αντίστοιχα θα είχε προβλεφθεί η απάντηση με την Γενική ένδειξη περί πλήρωσης όλων των απαιτούμενων κριτηρίων επιλογής, πράγμα που στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν συμβαίνει. Επομένως και η συγκεκριμένη απάντηση είναι απορριπτέα. Συνεπεία των ανωτέρω, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» τυγχάνει απορριπτέα και για τον πρόσθετο αυτό λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση έσφαλε και πρέπει να ακυρωθεί, καθ' ο μέρος

της έκανε δεκτή την εν λόγω προσφορά. Επέκεινα κατά τα ήδη ειδικώς κριθέντα από τον έλεγχο της υπογραφής του των δικαιολογητικών συμμετοχής και της οικονομικής προσφοράς του οικονομικού φορέα «...» προκύπτει ότι οι ηλεκτρονικές υπογραφές επί αυτών φέρουν καταρχήν γνήσιο και εν ισχύ, ουδέποτε ανακληθέν πιστοποιητικό, εκδοθέν από την ΑΡΧΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, η οποία πιστοποιεί την απουσία αλλαγών στο έγγραφο μετά την πιστοποίηση της υπογραφής και την έγκυρη ταυτότητα υπογράφοντος. Πλην όμως, από το ΤΕΥΔ και τα έντυπα της προσφοράς και οικονομικής προσφοράς του, όλα επί ποινή αποκλεισμού απαιτούμενα, προκύπτει ότι η ηλεκτρονική υπογραφή ρητά αναφέρει ότι ο χρόνος υπογραφής περιλαμβάνεται σε μη έγκυρη σφραγίδα χρονοσήμανσης (The signature includes an embedded timestamp but it is invalid), ένδειξη εκ της οποίας ουδόλως μπορεί να επαληθευθεί μέσω πιστοποιημένου εξυπηρετητή χρονισμού η ακριβής ώρα υπογραφής των επίμαχων εγγράφων προσφοράς, κατά τους όρους της οικείας διακήρυξης. Κατ' αποτέλεσμα, προκύπτει ότι οι υπογραφές δεν έχουν ασφαλή χρονοσήμανση και συνεπώς δεν προκύπτει κατά νόμο ο χρόνος θέσης τους, παρά μόνον συνιστούν απλές ηλεκτρονικές υπογραφές, μη χρονοσημασμένες. Επομένως, δεν πληρούνται οι ρητές απαιτήσεις της διακήρυξης για προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, πλημμέλεια η οποία επιφέρει την απόρριψη της προσφοράς του. Επομένως, η προσφορά του οικονομικού φορέα «...» τυγχάνει απορριπτέα και για τον πρόσθετο αυτόν λόγο, η δε προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει, ως εκ τούτου, ακυρωτέα.

34. Επειδή, όσον αφορά την προσφορά της εταιρίας «...» και συγκεκριμένα ως προς την μη ορθή συμπλήρωση των τμημάτων του Μέρους II.A. «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα» και των ερωτημάτων του κεφαλαίου Β του Μέρους IV του ΤΕΥΔ ισχύουν *mutatis mutandis* όσα ήδη εκρίθησαν ανωτέρω για τις προσφορές των λοιπών διαγωνιζομένων και άρα οι σχετικοί λόγοι γίνονται δεκτοί ως βάσιμοι. Η αυτή σκέψη προσήκει ομοίως και για τον προβαλλόμενο λόγο που υποστηρίζει ότι «ο χρόνος υπογραφής στο ηλεκτρονικά υπογεγραμμένο ΤΕΥΔ του, προέρχεται από τον υπολογιστή του υπογράφοντος (Signing time is from the clock on the signer' s computer), και

όχι από ασφαλή χρονοσήμανση, ένδειξη εκ της οποίας ουδόλως μπορεί να επαληθευθεί μέσω πιστοποιημένου εξυπηρετητή χρονισμού η ακριβής ώρα υπογραφής των επίμαχων εγγράφων προσφοράς, κατά τους όρους της οικείας διακήρυξης», και ο οποίος λόγος γίνεται ομοίως δεκτός κατά τα ειδικώς ήδη κριθέντα ανωτέρω. Συνεπώς η προσφορά της εταιρίας «...» έπρεπε να απορριφθεί λόγω των κριθειςών πλημμελειών και η προσβαλλόμενη τυγχάνει ακυρωτέα κατά τούτο. Δεδομένης, περαιτέρω της αποδοχής των συγκεκριμένων λόγων προσφυγής που στηρίζουν αυτοτελώς τον αποκλεισμό της εν λόγω εταιρίας καθίσταται αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών προβαλλόμενων λόγων αποκλεισμού. (ΕΑ ΣΤΕ 308/2020).

35. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή, και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη κατά τα ανωτέρω.

36. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα κατά τις διατάξεις του άρθρων 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη κατά το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου με κωδικό «...» ποσού 2.823,00€, στην προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 29 Απριλίου 2021 και εκδόθηκε στις 17 Μαΐου 2021 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΗΛΙΑΣ ΣΤΡΕΠΕΛΙΑΣ